

Justitsministeriet

Kontor: Lovafdelingen
Sagsnr.: 2005-740-0019
Dok.: AKJ40078

Besvarelse af spørgsmål nr. 2 af 11. april 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces) (L 132).

Spørgsmål nr. 2:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 7. april 2005 fra F&P, jf. REU L 132 – bilag 3.”

Svar:

1. Forsikring & Pension har i henvendelsen til Retsudvalget bl.a. anført, at lovforslagets bestemmelser om advokatretshjælp efter F&P’s opfattelse indebærer, at forsikringsselskaberne fremover skal forelægges sager, hvor betingelserne for at opnå retshjælpsforsikringsdækning næppe er opfyldt, og at dette vil forsinke sagsgangen unødigt.

Som anført i den kommenterede høringsoversigt (L 132 – bilag 2), er Justitsministeriet enig med Retsplejerådet i, at der er en sådan sammenhæng mellem advokatretshjælp og fri proces, at statens tilskud til advokatretshjælp bør være subsidiært i forhold til retshjælpsforsikringsdækning, på samme måde som fri proces er det, jf. Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene) side 341. Med lovforslaget foreslås det derfor, at der alene skal udbetales offentligt tilskud til advokatretshjælp, hvis den retshjælpsøgende ikke har en retshjælpsforsikring, som dækker advokatretshjælpen.

Justitsministeriet finder ikke, at en sådan ordning vil påføre forsikringsselskaberne uforholdsmæssige administrative byrder. Forsikringsselskaberne vil skulle vurdere, om der er retshjælpsforsikringsdækning, men inden anmodninger om dækning af advokatretshjælp sendes til forsikringsselskaberne, vil den advokat, der har ydet retshjælp, skulle vurdere, om der er retshjælpsforsikringsdækning, for at kunne sende sin anmodning om udbetaling af vederlag til enten forsikringsselskabet eller det offentlige. Forsikringsselskaberne vil således kun modtage anmodninger i sager, hvor advokaten har vurderet, at der er retshjælpsforsikringsdækning. Som anført af Retsplejerådet, forudsætter forsikringsdækning, at der foreligger en tvist, og at sagen er omfat-

tet af forsikringens emnemæssige dækningsområde. Efter Justitsministeriets opfattelse må advokater antages at kunne foretage denne vurdering uden større vanskeligheder.

2. Forsikring & Pension har i henvendelsen til Retsudvalget endvidere anført, at forslaget om, at der ikke skal betales selvrisko, hvis sikrede opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, virker unødigt bureaukratisk, idet det vil betyde, at forsikringsselskaberne skal indhente og bedømme oplysninger om sikredes økonomiske forhold alene med det formål at tage stilling til selvriskospørgsmålet.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at efter de gældende forsikringsbetingelser skal der ikke betales selvrisko, hvis sikrede har fri proces. Lovforslaget indebærer, at den eksisterende fritagelse for selvrisko videreføres for personer, der opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces. Med hensyn til Forsikring & Pensions forslag om at give forsikringsselskaberne mulighed for at fastsætte en selvrisko for retshjælpsforsikringer også hvor sikrede opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, bemærkes, at der efter Justitsministeriets opfattelse ikke bør foretages en så væsentlig udhuling af det grundlæggende princip om, at retshjælpsforsikringen er befolkningens primære sikring mod procesudgifter, jf. pkt. 5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet bemærker, at forsikringsselskaberne allerede i dag i visse tilfælde har behov for at vurdere særskilt, om sikrede opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, idet dette efter de gældende forsikringsbetingelser har betydning for, om sikrede først skal ansøge om fri proces for at kunne få dækning fra sin retshjælpsforsikring. Lovforslaget indebærer således alene, at spørgsmålet om, hvorvidt sikrede opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, fremover i stedet vil have betydning for, om der skal betales selvrisko. Det bemærkes i øvrigt, at det kun er personer, der ønsker at påberåbe sig fritagelsen for selvrisko, der – f.eks. ved fremsendelse af kopi af årsopgørelsen fra skattevæsenet – vil skulle dokumentere over for forsikringsselskabet, at de opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Den administrative behandling for forsikringsselskaberne må derfor efter Justitsministeriets opfattelse forventes at blive meget begrænset.

3. Forsikring & Pension har i henvendelsen til Retsudvalget endvidere anført, at man bør forholde sig til de meromkostninger, der er en følge af, at forsikringsselskaberne med lovforslaget overtager visse af de opgaver, som hidtil har ligget hos statsamterne og Civilstyrelsen.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at lovforslaget indebærer, at forsikringsselskaberne fra den 1. januar 2007 i relation til retshjælpsforsikringen selv vil skulle vurdere, om forsikringstageren har rimelig grund til at føre proces, også i forhold til forsikringstagere, der opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces. Som anført i pkt. 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er der tale om sager, som forsikringsselskaberne allerede i dag behandler med hensyn til

andre spørgsmål, herunder dækningens omfang, og der vil derfor efter Justitsministeriets opfattelse være tale om en begrænset administrativ merbelastning af forsikringsselskaberne i forhold til i dag. Under hensyn hertil og i lyset af, at der i givet fald vil være ca. 1½ år fra lovforslagets vedtagelse, til de nye regler træder i kraft, er der ikke i lovforslaget medtaget en særlig overgangsregel vedrørende den foreslåede administrative omlægning af forholdet mellem fri proces og retshjælpsforsikringsdækning, svarende til overgangsreglen i lovforslagets § 12, stk. 5, om den ændring af størrelsen af sagsomkostningerne, der efter lovforslaget forudsættes gennemført med virkning fra den 1. juli 2005.

4. Forsikring & Pension har i henvendelsen til Retsudvalget endelig anført, at det efter F&P's opfattelse er u hensigtsmæssigt, at de ændrede regler om sagsomkostninger foreslås at træde i kraft allerede den 1. juli 2005, da forsikringsselskaberne efter en vedtagelse af lovforslaget i givet fald kun vil have meget kort tid til at implementere de nye regler. F&P bemærker endvidere, at det er u hensigtsmæssigt, at alle de nye regler ikke træder i kraft samtidig, idet ændringer af regler, der har betydning for retshjælpsforsikringen, hver gang skal implementeres i forsikringsselskaberne med eventuelle justeringer af betingelserne, ændring af it-systemer, information af kunder mv.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at forslaget om at forhøje de standardbeløb, der anvendes ved tilkendelse af sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand, udmønter regeringens aftale med Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne i forbindelse med forslaget til finanslov for 2005. Det er i aftalen forudsat, at forhøjelsen skal have virkning fra midten af 2005. Det foreslås på denne baggrund, at de nye regler om sagsomkostninger træder i kraft den 1. juli 2005.

I relation til retshjælpsforsikringen indebærer de ændringer, der foreslås at træde i kraft den 1. juli 2005, imidlertid alene en forhøjelse af de standardbeløb, der tages udgangspunkt i ved udmåling af salæret til sikredes advokat, mens principperne for udmålingen af salæret i øvrigt videreføres uændret. I øvrigt er ændringen uden betydning for forsikringsselskabernes administration i de sager, hvor der tillige er fri proces, idet salæret i disse sager fastsættes af retten.

Forslaget om, at de nye regler om retshjælp og fri proces – herunder de nye regler om behandlingen af ansøgninger om fri proces med mulighed for at påklage Civilstyrelsens afslag på fri proces til Procesbevillingsnævnet – skal træde i kraft den 1. januar 2007, skal bl.a. ses i lyset af, at der skal oprettes en helt ny afdeling i Procesbevillingsnævnet til behandling af klager over afslag på fri proces.